

Protokol o hodnocení kvalifikační práce

Název diplomové práce: Autorská kniha

Práci předložil student: Bc. Terezie KOPŘIVOVÁ

Studijní obor a specializace: Ilustrace a grafický design, specializace Grafický design

Posudek oponenta práce

Práci hodnotil:

MgA. Tomáš Nedoma

1. Cíl práce

Zde posuzovatel uvede, zda byl splněn deklarovaný cíl práce a to: a) formálně (bylo vytvořeno to, co bylo slíbeno), b) fakticky (kvalita výstupu odpovídá obvyklým požadavkům kladeným na posuzovaný typ kvalifikační práce). Svě závěry posuzovatel rozvede a zdůvodní níže.

Autorka práce se navzdory zadání věnovala zcela jiné práci a k jejímu vyhotovení použila jiné než zadané nástroje. Formálně tedy nesplnila první a zcela zásadní požadavek. Práci tedy posuzuji dle odevzdaných materiálů (autorské písmo), nikoliv dle zadání (autorská kniha), aby posudek zcela nepozbyl účelu. I přes přehlédnutí této formality práce neodpovídá rozsahem a kvalitou kvalifikační práci na magisterské úrovni. Zadaný rozsah průvodní zprávy – jen 3 strany (!) – byl splněn, přistoupím-li tedy na jiné téma a substandardně zadaný rozsah teoretické práce, očekávám zhuštěnou a informačně vyčerpávající zprávu. Autorka se přesto překvapivě v cca 1/4 věnuje tématům nesouvisejícím s vypracováním díla. Ani praktická část kvalifikační práce kvalitou a rozsahem dle mého názoru nesplňuje elementární požadavky a nemá potřebnou úroveň.

2. Stručný komentář hodnotitele

V stručném komentáři hodnotitel posoudí a vyzdvihne přínos práce pro daný obor, silné a slabé stránky práce. Vyjádří se k tématu práce, jeho aktuálnosti, přiléhavosti k osobnosti diplomanta, rozvinutí a vyčerpání jeho potenciálu. Rozebere a posoudí technické a technologické zpracování, popřípadě další kvality, které se vztahují ke formě díla. Nabídne jejich zasazení do širšího kontextu oboru a v tomto rámci posoudí míru úspěšnosti autora. Stručný komentář hodnotitele slouží k ujasnění důvodů, které hodnotitele vedou ke stanovení výsledné známky.

Úvodem

Pěkných českých písem není nikdy dost, a tak mám vždy radost, když se mohu seznámit s novými přírůstky. Přes veškerý její potenciál diplomová práce v odevzdané podobě však přínosem pro obor není. Bohužel není ani přínosem pro diplomantku (!). Zejména se zdá, že autorka nevěnovala vypracování náležitý čas a pozornost.

Vzorník působí svěže a mile. Písmo se hezky kombinuje a doplňuje s vyobrazeními z Matthioliho herbáře. Snad až na výjimku, kdy se autorka pokusila nahradit ilustrace z herbáře přímo tvaroslovím písma, vzorník písmu velmi pomáhá. Tím však bohužel pozitiva končí. Vzorník samotný praktickou část diplomové práce neutáhne.

Poznámky k znakové sadě

Prvním problémem odevzdaného písma je velmi omezená znaková sada a tím nemám na mysli provedení jednotlivých písmen ve formálních a kontextových alternativách, které by konceptu tohoto fontu jen prospěly. Jen na okraj – od uvedení písmového formátu OpenType na trh je zvykem dodávat ve skriptech, ručně působících a jinak bizarních a formálně volnějším fontech přesně takové znakové sady, které dávají grafikům větší svobodu ve výběru tvarů jednotlivých znaků a jejich kombinací. Omezenost spočívá především v nedokončení základní západoevropské a středoevropské znakové sady. Písmo je momentálně použitelné pouze k omezené sazbě českého jazyka. Anglofonní národy si např. vzhledem k chybějícím uvozovkám neužijí citace nebo přímé řeči. O ostatních jazycích už není třeba se rozepisovat. Nekompletní interpunkce, diakritika a symboly tak diskvalifikují písmo z jakéhokoliv jiného než velmi omezeného titulkového nasazení. Chybí i dnes tak populární hashtag a zavináč. Překvapivě se v písmu vyskytuje sada šipek, která je jistě milým doplňkem

a pomůckou každému grafikovi. Nic to však nemění na tom, že úsilí mělo být napřeno výše uvedeným směrem. Celkově shrnuto – rozsah znakové sady spíše připomíná práci z týdenního workshopu, než promyšlený a systematický výstup na magisterské úrovni.

Tvarování písma a jeho technické zpracování

Koncepčně písmo působí soudržně až na mírné rozpory v kresbě a stínování některých verzálek a minusek (viz O, o nebo C, O). Umístění použité diakritiky je také v zásadě dobré, možná snad minusky ú a ř by mohly mít svá znaménka umístěna více vpravo. Na adjustaci jednotlivých znaků je třeba ještě zpracovat – nesprávně navržená metrika jednotlivých znaků by se neměla opravovat kerningem, navíc nepochopením/nesprávným použitím kerningových tříd si autorka přidělává mnoho práce.

Kresba jednotlivých znaků je po estetické stránce na slušné úrovni, přesto neznalost technologie – možná nedbalost – vytváří autorce mimo jiné následující problémy:

- Překrývání bodů řídicích polygonů Bézierových křivek potenciálně vede k problémům s rasterizací, navíc autorce ovlivňuje možnost zacházet efektivně s tvarem křivky. K tvarování Bézierových křivek se v zásadě používají buď dva nebo žádný kontrolní bod (BCP). Ačkoliv používání jednoho řídicího bodu je v praxi možné (druhý bod má v ten okamžik nulovou vzdálenost od začátku nebo konce segmentu, tedy shodné souřadnice s počátečním nebo koncovým bodem polygonu), je žádoucí se touto postupem tvarování křivek pokud možno vyhnout. Rozhodně je tento způsob kresby křivek nežádoucí v hotových fontech veřejně nabízených k použití. (týká se např. C, E, F, G, T, V, ...)
- Body v oblých tvarech velmi často nejsou umístěny v horizontálních a vertikálních extrémech, což má přímý vliv na kvalitu vykreslování tvarů písmen na zařízeních s nižším prostorovým rozlišením. (týká se např. a, c, d, g, ...)
- Směr kresby vnějších a vnitřních tvarů křivek je ve fontových technologiích striktně určen (v OpenType PS fontech je vnější křivka kreslena proti směru, vnitřní po směru hodinových ručiček). Bez dodržení této zásady rasterizery pouze odhadují, jakým způsobem znaky vykreslit (tvary znaků vyplnit) – ne vždy úspěšně. Dochází pak nečekaným zdánlivým změnám duktu, vysekávání překrývajících se křivek, problémů s hintingem atd. (týká se např. některých interpunkčních a diakritických znaků)

Závěrem

Tvorba písma je jednou z nejsložitějších disciplín v oboru grafického designu. Přes veškeré dostupné nástroje, které v posledních letech práci při tvorbě písma značně usnadňují, se stále jedná o práci zdlouhavou, vyžadující koncepční přístup, preciznost a trpělivost. Nejen cit estetický, ale i technické znalosti potřebné pro vytvoření funkčního písma jsou stále rozsáhlé a mnoho úkonů zatím nelze zcela automatizovat. Z tohoto hlediska se zcela jistě jedná o práci veskrze uměleckoprůmyslovou. Autorka udělala odvážně první a důležitý krok k funkčnímu produktu. Nicméně, pokud se písmo rozhodne dokončit, celá škála úkonů a úvah na ni teprve čeká. Nezbyvá mi, než jí v tomto úsilí popřát mnoho štěstí a trpělivosti. Pokud dojde přesvědčení, že potřebuje poradit, či nasměrovat, může se na mě s důvěrou obrátit.

3. Vyjádření o plagiátorství

Hodnotitel zde uvede informaci, zda je z jeho pohledu předkládané dílo plagiátem. Za plagiátorství je obecně považováno nepřipustné, nedovolené napodobení jiného uměleckého díla, nebo designu, bez udání vzoru, nebo autora, s cílem zmocnit se cizí práce a vydávat ji za vlastní. Pokud hodnotitel soudí, že je dílo plagiátem, své hodnocení zdůvodní.

S potěšením mohu konstatovat, že se dle mně dostupných zdrojů práce jeví jako originální.

4. Navrhovaná známka a případný komentář

Navrhovaná známka má podobu: výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl. V případě, že hodnotitel váhá mezi dvěma stupni hodnocení, může uvést oba a doplnit návrh vysvětlujícím komentářem, popřípadě stanovením podmínek (zodpovězení otázky, doplnění skicovného materiálu, atd.).

Váhám mezi hodnocením dobře a nevyhověl. Přes veškeré výtky je pro mě hlavním problémem malý rozsah odevzdaného materiálu. Zejména mi chyběla lepší dokumentace celého tvůrčího procesu, jejíž doplnění by jistě na celý projekt vrhalo lepší světlo. Neznalý poměrů na Vaší instituci však přenechám výsledné hodnocení zkušební komisi, která jistě práci lépe vyhodnotí v celkovém kontextu. Budiž studentce připsáno k dobru, že tvorba písma je po všech stránkách náročný a složitý proces.

Datum: 21. 7. 2020

Podpis: